

Variables Affecting Classroom Discipline Behaviors of Elementary School Students

Theeraphong Kaenin¹, Veerasuk Chaisen², Ladda Boonsong³ and Sujittra Kaewtarat⁴

¹Ph.D. (Curriculum and Instruction), Associate Professor,
Department of Education, Prince of Songkla University
E-mail: ktheerap@bunga.pn.psu.ac.th

²M.Ed. (Elementary Education), Instructor,
Bantabingtinghi School, Mayor, Pattani

³M.Ed. (Elementary Education), Instructor,
Bansamakkitam School, Thungsong, Nakhon Si Thammarat

⁴M.Ed. (Elementary Education), Instructor,
Bankhoktok School, Sabayoi, Songkhla

Abstract

The objectives of this research were to study the relationships and the multiple correlations between classroom atmosphere, communication efficiency of teachers, classroom management and classroom discipline behaviors of elementary school students, and to find out the variables that could predict classroom discipline behaviors of elementary school students from those variables. The samples of this research were 980 homeroom and subject teachers of grade 2, 3, and 4 in the elementary schools under the jurisdiction of the Office of Basic

Education Commission in Pattani, Songkhla and Nakhon Si Thammarat provinces. The research instrument was a questionnaire, its reliability was .845 - .983. Simple correlation and multiple regressions were used for data analysis. The findings were as follows: Physical atmosphere setting, psychological atmosphere setting, active listening, I-message, nonverbal communication, classroom rules and classroom procedures correlated with classroom discipline behaviors of elementary school students at the significant level of .01 and .05. The multiple correlation coefficient was .557, physical atmosphere setting, psychological atmosphere setting, nonverbal communication, classroom rules, and classroom procedures could predict classroom discipline behaviors of elementary school students. The adjusted R^2 was .303, the predictors could explain 30.3 percent of the total variance of the criterion variable.

Keywords: classroom atmosphere, classroom discipline behaviors, classroom management, communication efficiency of teachers, elementary school students

ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียน ของนักเรียนประถมศึกษา

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์¹, วีรศักดิ์ ไชยเสน², ลัดดา บุญทรง³ และสุจิตตรา แก้วตระกูล⁴

¹ค.ด. (หลักสูตรและการสอน), รองศาสตราจารย์,
ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: ktheerap@bunga.pn.psu.ac.th

²ศษ.ม. (ประถมศึกษา), อาจารย์,
โรงเรียนบ้านตะบิงตัง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี

³ศษ.ม. (ประถมศึกษา), อาจารย์,
โรงเรียนบ้านสามัคคีธรรม อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

⁴ศษ.ม. (ประถมศึกษา), อาจารย์,
โรงเรียนบ้านโคกตก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ หาความสัมพันธ์และสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการจัดบรรยากาศในห้องเรียน ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู และการจัดการห้องเรียน กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียน ของนักเรียน ประถมศึกษา และเพื่อค้นหาตัวแปรที่ใช้เป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียน ของนักเรียน ประถมศึกษา จากตัวแปรดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูประจำชั้นและปฏิบัติการสอนในระดับชั้น ประถม ศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน จังหวัดปัตตานี สงขลา และนครศรีธรรมราช จำนวนรวมทั้งหมด 980 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น ตั้งแต่ .845-.983 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณ ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้ การจัดบรรยากาศทางกายภาพ การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา การพึงพอใจเอาการ ใจงาน การพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู การจัดการห้อง เรียน ที่เกี่ยวกับกฎ และการจัดการห้องเรียนที่เกี่ยวกับกระบวนการ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัย ในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณเท่ากับ .557 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย การจัดบรรยากาศทางกายภาพ การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู การ จัดการห้องเรียน ด้านกฎ และการจัดการ ห้องเรียนด้านกระบวนการ ตัวพยากรณ์มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ที่ได้ ปรับแล้วเท่ากับ .303 คิดเป็นร้อยละ 30.3

คำสำคัญ: การจัดการห้องเรียน, การจัดบรรยากาศในห้องเรียน, ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู, พฤติกรรมความ มีระเบียบวินัยในห้องเรียน, นักเรียนประถมศึกษา

บทนำ

ระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และทุกระดับของสังคม ระเบียบวินัยช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ช่วยสร้างความเป็นระเบียบของมนุษย์ ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2539, 75-79) กล่าวว่า ระเบียบวินัยเป็นระบบระเบียบทั้งหมดของชีวิตและสังคมมนุษย์ กรมวิชาการ (2528, 99) เห็นว่า ชีวิตของคนจะมีค่ามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระเบียบวินัย วินัยทำให้คนมีค่าขึ้น ทำให้เป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป พล แสงสว่าง (2540, 1) เชื่อว่า ระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นในทุกสังคม ไม่ว่าจะในระดับบ้านชั้นเรียน โรงเรียน หรือชาติ เพราะระเบียบวินัยช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างทุกคนเป็นไปอย่างเรียบร้อยในแนวทางที่ต้องการ และहरรรษา นิลวิเชียร (2540, คำนำ) กล่าวว่า ครอบครัวที่มีความสุข โรงเรียนที่มีความก้าวหน้า ตลอดจนสังคมที่เจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และศิลปวัฒนธรรม ต้องประกอบด้วย สมาชิกที่มีระเบียบวินัยในตนเองเป็นรากฐาน การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ไม่ว่าในสถานที่ใดจะต้องมีระเบียบวินัยเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทั้งด้านการพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า

ด้วยเหตุที่ระเบียบวินัยมีความสำคัญ ประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เกาหลี จีน สิงคโปร์ ต่างก็กำหนดให้ระเบียบวินัยเป็นคุณธรรมที่พึงประสงค์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547, ออนไลน์) สำหรับประเทศไทย ระเบียบวินัยก็ถือว่าสำคัญมากเช่นกัน ดังปรากฏในคำขวัญวันเด็กตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา มักจะมีคำว่า “มีวินัย” อยู่ด้วย อีกทั้งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และหลักสูตรการศึกษาาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกฉบับ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ต่างก็กำหนดให้ระเบียบวินัยเป็นคุณธรรมที่พึงประสงค์ที่สำคัญ

ระดับห้องเรียนระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะในห้องเรียนที่มีระเบียบวินัยจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น นักเรียนที่ได้รับการปลูกฝังให้มีระเบียบวินัยในห้องเรียน จะส่งผลให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัยในตนเอง อารมณ์ใจเที่ยง (2537, 239-240) กล่าวว่า การสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียน ทำให้นักเรียนเป็นผู้มีความประพฤติดี มีระเบียบวินัย เคารพกฎกติกา ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ส่งผลให้เติบโตเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองต่อไปในอนาคต ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้งในการเรียนและการทำงาน เป็นที่ยอมรับของสังคม ทั้งยังช่วยให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้ด้วยความราบรื่น และผู้สอนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนตามแผนที่วางไว้

อย่างไรก็ตาม ความมีระเบียบวินัยยังเป็นปัญหาอยู่ทั่วไป เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ความบกพร่องด้านระเบียบวินัยของนักเรียนยังเป็นปัญหาที่สำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547, ออนไลน์) สมาคมการศึกษาแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานว่าสิ่งที่ทำลายครูมากที่สุดและยังบีบคั้นครูมากที่สุด คือ การจัดการกับระเบียบวินัยในห้องเรียน (ดีลิวโอ, 2545, 25-26) ส่วนในประเทศไทย การขาดระเบียบวินัยเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทย (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2539, 75-79) กรมวิชาการ (2541, คำนำ) กล่าวว่า “ปัจจุบันสังคมไทยมีสัญญาณบ่งชี้ว่ามีความซับซ้อน ยุ่งยากและคับแคบอันเป็นผลกระทบมาจากปัญหาทางจริยธรรมอันได้แก่ การขาดวินัย...” จรวยพร ธรณินทร์ (2547, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงปัญหาของเยาวชนไทยไว้หลายประการ แต่ที่สำคัญประการหนึ่งคือ เยาวชนไทย “ไม่สนใจกฎระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ของประเทศ” และเด็กไทย “ก้าวร้าวฝ่าฝืนกฎระเบียบ” ดวงแข ธงขลา (2534, 2) กล่าวว่า ปัจจุบันครูและผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่มีระเบียบวินัย พฤติกรรมเหล่านี้ ได้แก่ การทะเลาะวิวาท ชกต่อย ลุกจากที่นั่ง คุยกัน เล่นกัน

ก่อนในห้องเรียน และส่งเสียงดังในขณะที่มีการเรียนการสอน หรือละเลยไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านี้ ทำให้ครูไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางที่พึงประสงค์

ตัวแปรหรือปัจจัยที่ทำให้ห้องเรียนมีระเบียบวินัยหรือไม่มีระเบียบวินัยมีอยู่หลายประการ เช่น ปัจจัยจากตัวนักเรียนเอง จากตัวครู จากรูปแบบ การปกครองในห้องเรียน หรือจากกฎระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียน (สมพร สุกตศิลป์, 2541, อ้างถึงใน อุทุมพร พรายอินทร์, 2542, 23-25) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในห้องเรียน ตัวแปรที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพ ในการสื่อสารของครู และตัวแปรที่เกี่ยวกับกฎ และกระบวนการของห้องเรียน เนื่องจากตัวแปรเหล่านี้ เป็นแนวคิดหรือทฤษฎีที่สำคัญในวิชาการจัดการห้องเรียน (classroom management) เป็นตัวแปรที่สามารถจัดกระทำหรือควบคุมได้ สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ โดยจะศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรดังกล่าว กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา รวมทั้ง จะสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาจากตัวแปรเหล่านั้นด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบรรยากาศในห้องเรียน ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู และการจัดการห้องเรียนที่เกี่ยวกับกฎและกระบวนการกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา

2. เพื่อหาความสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการจัดบรรยากาศในห้องเรียน ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู และการจัดการห้องเรียนที่เกี่ยวกับกฎและกระบวนการกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา

3. เพื่อค้นหาตัวแปรที่ใช้เป็นตัวพยากรณ์ พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา

จากตัวแปรการจัดบรรยากาศในห้องเรียน ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู และการจัดการห้องเรียนที่เกี่ยวกับกฎและกระบวนการ

สมมติฐานของการวิจัย

1. การจัดบรรยากาศในห้องเรียน ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู และการจัดการห้องเรียนที่เกี่ยวกับกฎและกระบวนการ มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของ นักเรียนประถมศึกษา

2. การจัดบรรยากาศในห้องเรียน ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู และการจัดการห้องเรียนที่เกี่ยวกับกฎและกระบวนการ สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูประจำชั้นและปฏิบัติการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี จำนวน 1,273 คน จังหวัดสงขลา จำนวน 1,780 คน และจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2,629 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ผลงานของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2537) อุทุมพร พรายอินทร์ (2542) และสุพิน บุญชูวงศ์ (2534) แสดงให้เห็นว่าบรรยากาศในห้องเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน ผลงานของ Jones (อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543); กอร์ดอน (2534) และ Ginott (อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543) แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการสื่อสารของครูส่งผลต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน และผลงานของเอฟเวิร์ทสันและคณะ (2540) แสดงให้เห็นว่าการจัดการห้องเรียนด้านกฎและกระบวนการส่งผลต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดให้การจัดบรรยากาศในห้องเรียน ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู และการจัดการห้องเรียนด้านกฎและกระบวนการเป็นตัวแปรทำนายพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา

2.1 ตัวแปรทำนาย (predictor variables) คือ

2.1.1 การจัดบรรยากาศในห้องเรียน ประกอบด้วย การจัดบรรยากาศทางกายภาพ และการจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา

2.1.2 ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู ประกอบด้วย การฟังอย่างเอาการเอางาน การพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน และการสื่อสารโดยใช้คำพูดของครู

2.1.3 การจัดการห้องเรียนที่เกี่ยวกับกฎและกระบวนการ ประกอบด้วย การจัดการห้องเรียนที่เกี่ยวกับกฎ และการจัดการห้องเรียนที่เกี่ยวกับกระบวนการ

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ (criterion variables) คือ พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดบรรยากาศในห้องเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนทั้งด้านกายภาพ และด้านจิตวิทยา ให้ส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งช่วยสร้างเสริมพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย

1.1 การจัดบรรยากาศทางกายภาพ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมไปถึงบุคคล และสิ่งต่างๆ ที่เสริมความรู้ เพื่อส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

1.2 การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา หมายถึง การจัดบรรยากาศที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึก

ที่ดีต่อการเรียนการสอน และรู้สึกสบายใจ อบอุ่นเป็นกันเอง

2. ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารของครูในห้องเรียนที่ทำให้ทั้งครูและนักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การจัดการห้องเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้สอนสามารถสอนได้โดยไม่ถูกรบกวนจากปัญหา ระเบียบวินัยของนักเรียนในห้องเรียน ประกอบด้วย

2.1 การฟังอย่างเอาการเอางาน หมายถึง การฟังที่ผู้ฟังแสดงถึงความตั้งใจ มีความพร้อมในการรับฟัง ไม่ใช่อารมณ์ของตนเองมาตัดสินเรื่องที่ฟัง ไม่ขัดจังหวะในการพูดของผู้พูดทั้งด้วยวาจาและกิริยาท่าทาง รวมทั้งมีการสะท้อนถึงความรู้สึกของผู้พูดเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสิ่งที่ได้ฟัง

2.2 การพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสมของตน หมายถึง การพูดของครู เพื่อให้ นักเรียนรับรู้ผลที่เกิดจากพฤติกรรมที่รบกวนการสอน และปรับปรุงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้วยตัวของนักเรียนเอง

2.3 การสื่อสารโดยใช้คำพูดของครู หมายถึง การสื่อสารของครูโดยใช้ภาษาท่าทาง เพื่อจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและขัดต่อระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน

3. การจัดการห้องเรียนด้านกฎและกระบวนการ หมายถึง กระบวนการที่มีการใช้กฎและกระบวนการ เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้ อย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ได้สูงสุด สามารถดำรงสภาพและบรรยากาศของห้องเรียนที่ดี ประกอบด้วย

3.1 กฎของห้องเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังของนักเรียนที่กำหนดขึ้นในห้องเรียน เพื่อป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน

3.2 กระบวนการของห้องเรียน หมายถึง แนวทางที่จะทำให้แต่ละงาน หรือกิจกรรมในห้องเรียนดำเนินไปอย่างมีลำดับขั้นตอนชัดเจน เพื่อป้องกันหรือจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน และช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียนเป็นไป ด้วยความราบรื่น

4. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา หมายถึง สิ่งที่นักเรียนประถมศึกษาแสดงออกให้เห็นถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง ให้เป็นไปตามความมุ่งหวังที่ได้ถูกกำหนดให้มีขึ้นภายในห้องเรียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันภายในห้องเรียนได้ด้วยความสะดวก เอื้อประโยชน์ให้ครูสามารถดำเนินบทเรียนได้โดยปราศจากสิ่งรบกวน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดบรรยากาศในห้องเรียน

นักวิชาการให้ความหมายของการจัดบรรยากาศในห้องเรียนไว้ใกล้เคียงกัน (สุพิน บุญชูวงศ์, 2534, 155; อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2537, 223; จำเนียร ศิลปวานิช, 2538, 96 และอุทุมพร พรายอินทร์, 2542, 36) สรุปได้ว่า การจัดบรรยากาศในห้องเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตวิทยาหรือสังคม ให้ส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งช่วยสร้างเสริมพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

ความสำคัญของการจัดบรรยากาศในห้องเรียน

งานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531 อ้างถึงใน อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2537, 223) พบว่า บรรยากาศในห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และอาภรณ์ ใจเที่ยง (2537, 224) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดบรรยากาศในห้องเรียน สรุปได้ว่าการจัดบรรยากาศในห้องเรียนช่วยให้ครูสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง มีเจตคติ ที่ดีต่อการเรียน การมาเรียนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุขต่อการเรียน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีที่พึงประสงค์

ประเภทของบรรยากาศในห้องเรียน

บรรยากาศในห้องเรียน สามารถจัดแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ บรรยากาศทางกายภาพ และบรรยากาศทางจิตวิทยา (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546, 229) บรรยากาศทางกายภาพ เป็นการจัดบรรยากาศที่เกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดโต๊ะ เก้าอี้ หนึ่งของครูและนักเรียน การจัดป้ายนิเทศ และการจัดมุมต่างๆ ในห้องเรียน เป็นต้น และบรรยากาศทางจิตวิทยา เป็นการจัดบรรยากาศที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนการสอน มีความศรัทธาในตัวคุณลักษณะของบรรยากาศทางจิตวิทยาที่พึงปรารถนา ประกอบด้วย บรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย บรรยากาศที่ทำทนาย บรรยากาศที่เป็นอิสระ บรรยากาศซึ่งมีการยอมรับนับถือ บรรยากาศที่มีความอบอุ่น และบรรยากาศแห่งความสำเร็จ

พฤติกรรมของครูและบรรยากาศในห้องเรียน

จากการศึกษาบรรยากาศในห้องเรียน Kounin (อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541, 432) ได้ให้คำแนะนำแก่ครูในการควบคุมห้องเรียน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเรื่องระเบียบวินัยไว้ ดังนี้

1. ครูควรบอกแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมก่อกวน ความสงบสุขของห้องเรียนให้หยุด และบอกให้ชัดเจนว่านักเรียนแสดงพฤติกรรมอะไร ไม่เหมาะสมอย่างไร
2. ไม่เพียงแต่แนะนำให้นักเรียนที่กำลังแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้หยุด แต่ควรแนะนำต่อไปว่าควรจะทำอย่างไร
3. อธิบายเหตุผลว่า ทำไมนักเรียนต้องหยุดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
4. เวลาครูห้ามนักเรียนหรือชี้แจงกับนักเรียน ต้องแสดงให้นักเรียนเห็นว่า ครูมีความหวังดีต่อนักเรียนและมีความจริงใจ
5. ครูต้องพยายามละความโกรธ และไม่ควรใช้การลงโทษ โดยเฉพาะการลงโทษให้เจ็บกาย

6. ครูควรระวังไม่ใช้คำพูดที่ค่อนข้างและนักเรียนเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักเรียนว่า ประพฤติตนไม่ดี แต่ควรอธิบายว่า พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกนั้นจะกระทบกระเทือนต่อเพื่อนอย่างไร

7. ครูควรเป็นผู้ที่ส่งเสริมระเบียบข้อบังคับของห้องเรียนด้วยความยุติธรรม สม่าเสมอ

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า บรรยากาศในห้องเรียนที่เหมาะสมจะช่วยให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในห้องเรียน

การสื่อสารของครูในห้องเรียน

Ginott (อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 50 - 51) กล่าวว่า การสื่อสารของครูมีอิทธิพลในการที่จะทำลายหรือสร้างสรรค้อัตมโนทัศน์ (self-concept) ของนักเรียน การสื่อสารที่ไม่ดีจะทำลายความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียน การสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพของครูจะทำให้นักเรียนมีความสงสัยในการรับรู้ และเอฟเวิร์ทสัน และคณะ (2540, 121) กล่าวว่า ยุทธวิธีการสื่อสาร หรือสื่อความหมาย สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่สามารถใช้วิธีการอื่น ๆ แก้ไขได้

การฟังอย่างเอาการเอางาน การพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเองและการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู

การสื่อสารของครูในห้องเรียนที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยประกอบด้วยทักษะสำคัญ 3 ประการ คือ ทักษะการฟัง การพูด และการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด

เอฟเวิร์ทสันและคณะ (2540, 121) กล่าวว่า ทักษะการสื่อสารของครูบางครั้งสามารถช่วยนักเรียนที่กำลังประสบปัญหาได้ โดยครูตั้งใจฟังสิ่งที่นักเรียนพูด แล้วให้กำลังใจ ชี้แนะทางการแก้ปัญหาที่นักเรียนสามารถเลือกไปใช้ได้ ดังนั้นครูจึงต้องเป็นนักฟังที่ดี และพยายามเข้าใจความรู้สึกและความกังวลของนักเรียน ซึ่งกอร์ดอน (2534, 70 - 76) เรียกการฟังในลักษณะดังกล่าวนี้ว่า การฟังอย่างเอาการเอางาน เป็นการฟังที่ผู้ฟังแสดงปฏิกิริยาตอบโต้ เพื่อแสดงว่า ไม่เพียงแต่นั่งฟังเฉยๆ แต่

ยังเข้าใจความหมายของเรื่องที่พูดได้อย่างถูกต้องอีกด้วย ซึ่งปฏิกิริยานั้นแสดงออกโดยการตั้งใจฟัง กระตุ้นให้นักเรียนเล่าเรื่อง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นระยะ โดยการถามย้ำในสิ่งที่นักเรียนพูด เป็นการนำคำพูดของนักเรียนทั้งหมดมาประมวลใหม่เพื่อจะได้ตรวจสอบว่าเรื่องที่ฟังนั้นเข้าใจถูกต้องหรือไม่ ถ้าครูเข้าใจถูกต้องนักเรียนจะเป็นผู้บอกเอง การให้ข้อมูลย้อนกลับของครูจะต้องพูดถึงความรู้สึกของนักเรียนในเรื่องที่เล่าเท่านั้น ไม่ใช่พูดถึงเรื่องสถานการณ์หรือวิจารณ์เพื่อหาคนผิด

การฟังอย่างเอาการเอางานมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนหลายประการ ที่สำคัญคือช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และช่วยให้ปัญหาเรื่องระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนลดลง เพราะนักเรียนที่รักและเคารพครู จะไม่ทำตัวให้ครูเดือดร้อน (กอร์ดอน, 2534, 87 - 88)

การพูดของครูในห้องเรียนที่เข้มงวด คือ การอธิบายเนื้อหาหรือเรื่องที่จะใช้ในการเรียนการสอน แต่การพูดอีกลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก คือ การพูดเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนหรือวิธีการพูดเพื่อควบคุมห้องเรียน ให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

Ginott (อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 49) กล่าวถึงวิธีการที่ดีที่ครูสามารถนำไปใช้ในการพูดกับนักเรียน ดังนี้

1. ต้องพูดถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแทนที่จะพูดโดยการวิจารณ์ตัวนักเรียน
2. ครูต้องส่งเสริมความร่วมมือให้เกิดกับนักเรียน ต้องอธิบายให้นักเรียนฟังก่อนว่าเราต้องทำอะไรบ้าง
3. ครูต้องยอมรับและเข้าใจความรู้สึกของนักเรียน
4. ครูต้องให้เกียรติและยอมรับในศักดิ์ศรีของนักเรียน
5. แสดงความโกรธต่อเด็กอย่างเหมาะสม
6. ใช้คำพูดสั้นๆ ในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

7. ใช้การแสดงความคิดเห็นในความสำเร็จ ของนักเรียน แทนการประเมินตัวนักเรียน

ส่วน Gordon (1974 อ้างถึงใน พรธณี ข.เจนจิต, 2545, 328) กล่าวว่า เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือกระทำผิดระเบียบวินัยต่าง ๆ ในห้องเรียน ครูควรใช้การสื่อสารที่บอกความรู้สึกของครู เพื่อให้ นักเรียนจัดการกับพฤติกรรมของตนเอง แทนที่จะตำหนิหรือออกคำสั่งลงโทษหรือวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับลักษณะนิสัยส่วนตัวของนักเรียน ครูควรบอกหรืออธิบายให้นักเรียนฟังว่า เหตุใดครูจึงโกรธหรือไม่พอใจ เพื่อให้ นักเรียนหาทางปรับพฤติกรรมของตนเองให้ถูกต้อง กอร์ดอน (อ้างถึงใน ซาร์ล และคณะ, 2543, 48) เรียกการที่ครูพูดเพื่อสื่อสารกับนักเรียนในลักษณะนี้ว่า การสื่อสารฉัน (I - message) ซึ่งเป็นลักษณะของการพูดที่ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. พฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหา กับครู ซึ่งเป็นการบอกตรง ๆ โดยไม่มีการดู ว่ากล่าวหรือวิจารณ์ตัวนักเรียน

2. ความรู้สึกของครูที่มีต่อพฤติกรรมนั้น เพื่อช่วยให้ นักเรียนตระหนักและคิดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

3. เหตุผลที่พฤติกรรมนั้นเป็นปัญหา

นอกจากนั้น กอร์ดอน (2534, 137) ยังกล่าวถึงประโยชน์ของการใช้การสื่อสาร เพื่อบอกถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนไว้ ดังนี้

1. การสื่อสารฉันจะช่วยให้นักเรียนเต็มใจ ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ขัดต่อระเบียบวินัยของตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีมากขึ้น

2. การสื่อสารฉันเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน เพราะเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นการกล่าวโทษ ดุด่า หรือวิจารณ์นักเรียน

3. การสื่อสารฉันจะช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียนให้เกิดขึ้น

บางครั้งการสื่อสารกับนักเรียนในห้องเรียนในขณะที่กำลังสอนอาจมีมากกว่าการพูดและการฟัง การสื่อสารที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน คือ การไม่ใช้คำพูด

แต่ใช้ภาษากาย (body language) ลอร์เรนซ์ (2545, 60) กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่เกิดจากตัวครูที่สามารถ ทำให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนคือ การสื่อสารโดยไม่ใช้ภาษาซึ่ง เป็นการสื่อสารที่สามารถสื่อได้ถึง 3 มิติ คือ การแสดงความชอบหรือไม่ชอบ การแสดงออกถึงความรู้สึกมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วม และการแสดงความรู้สึกที่เหนือกว่าหรือต่อกว่าต่อผู้อื่น เด็กจะมีความรู้สึกไว ต่อการแสดงออกของคนอื่นที่สื่อโดยไม่ใช้ภาษา

การสื่อสารที่ไม่ใช้คำพูดที่สำคัญมี 6 ลักษณะ โดย เอฟเวิร์ทสัน และคณะ (2540, 124) ได้กล่าวถึงการสื่อสารภาษาท่าทางไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. ดูตักนักเรียน เพื่อชี้ให้เห็นปัญหาโดยไม่เป็นการดูแบบโกรธหรือเกลียด เพราะเด็กจะมองว่าครูโหดร้าย แต่ครูไม่ควรจ้องตาดูเด็กนานเกินไป ถ้าจำเป็นควรจ้องเป็นระยะ ๆ

2. การเข้าไปใกล้นักเรียน แต่ไม่ใกล้จนเกินไป จนเด็กกลัว ควรหันหน้าไปทางนักเรียน ยึดตัวตรง ให้นักเรียนเห็นว่าครูเอาจริง

3. การแสดงลักษณะสีหน้า ซึ่งต้องเป็นไปด้วยความเหมาะสม พร้อมกับการใช้น้ำเสียงที่เหมาะสม ไม่พูด ยิ้มเมื่อมีการตักเตือน

Jones (อ้างถึงใน ซาร์ล และคณะ, 2543, 97 - 99) เพิ่มเติมลักษณะภาษาท่าทางอีก 3 ประการ ดังนี้

1. ความเยือกเย็นของครู (proper breathing) ที่จะใช้การสื่อสารที่เป็นภาษากาย เพราะจะทำให้เกิดพลังนำเกรงขาม และมีเวลาไตร่ตรองว่าจะจัดการกับสิ่งที่เป็นปัญหาอย่างไร

2. การวางท่า (body carriage) จะทำให้นักเรียนรู้ว่า ครูรู้สึกต่อเรื่องที่เขาปฏิบัติอย่างไร และรู้ว่าครูเป็นคนอย่างไร เช่น เอาเรื่อง รับผิดชอบ เปื่อหน่าย ท่าทางที่ดีและการวางตัวแบบเชื่อมั่น จะทำให้เห็นภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ลักษณะท่าทางที่ห่อเหี่ยวและการเคลื่อนไหวแบบเหนื่อย ๆ ของครู จะบ่งบอกถึง ลักษณะหมดสภาพ และมีความกลัว

3. การให้สัญญาณ (gesture) เช่น การส่ายหน้า การพยักหน้า เป็นการแสดงออกของครู เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณกำลังดูพฤติกรรมของนักเรียนอยู่

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การสื่อสารของครูในห้องเรียน ซึ่งประกอบด้วยการฟังอย่างเอาใจใส่ การพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน และการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครูสามารถช่วยแก้ปัญหาในห้องเรียนและทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในห้องเรียน

การจัดการห้องเรียนด้านกฎและกระบวนการ
เอฟเวิร์ทสัน และคณะ (2540, 13) กล่าวว่า “กฎและกระบวนการมีความจำเป็นที่จะใช้ในการจัดการห้องเรียนอย่างขาดมิได้” เพราะทั้งกฎและกระบวนการช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน ได้อย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนได้สูงสุด

ความหมายและประเภทของกฎ

นักวิชาการ (Burden, 1995, 107-108; Levin, 1996, 130; เอฟเวิร์ทสัน และคณะ, 2540, 13 และอุทุมพรพรายอินทร์, 2542, 55) ให้ความหมายของกฎของห้องเรียนไว้สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า กฎของห้องเรียนหมายถึง ความคาดหวังในพฤติกรรมของนักเรียนที่กำหนดขึ้นในห้องเรียนเพื่อป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน และช่วยจัดการบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ ดีจูลีโอ (2545, 41-52) ได้แบ่งกฎไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. กฎเชิงปฏิกิริยา (reactive rules) กฎซึ่งไม่ได้ทำให้เกิดการเรียนรู้ เน้นการข่มขู่และการลงโทษ ซึ่งจะมีผลหลังจากที่เหตุการณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว การนำกฎเหล่านี้มาใช้ข่มขู่ว่าจะมีการลงโทษ ไม่สามารถป้องกันพฤติกรรมที่ไม่ดีได้

2. กฎเชิงรุก (proactive rules) กฎที่ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ เป็นกฎซึ่งไม่ใช้การลงโทษ หลีกเลี่ยงการจัดการห้องเรียนที่ไม่ปรารถนาต่อนักเรียน และไม่มีการลงโทษ

ผู้กระทำผิด แต่จะสร้างชุมชนห้องเรียนขึ้นมาแทน โดยใช้กฎเป็นเครื่องมือช่วยสร้างข้อตกลงพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้อสังคมก่อนที่จะเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

การสอนกฎ

การนำเสนอกฎและการอภิปรายกฎของห้องเรียน จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถจดจำกฎได้ มีขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน เป็นขั้นตอนการเตรียมการ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป

2. การอภิปรายกฎ โดยกำหนดให้มีการประชุมในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการมีกฎ สามารถจดจำกฎได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Burden, 1995, 112-113)

3. การให้ตัวอย่างและการสาธิตกฎ โดยใช้คำพูดและท่าทางสื่อถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้ชัดเจน หากเป็นไปได้ควรให้นักเรียนมีโอกาสสาธิตเอง (เอฟเวิร์ทสัน และคณะ, 2540, 54)

4. การอภิปรายผลของการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามกฎ โดยผลที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องเหมาะสม

5. การกำหนดกฎเป็นข้อผูกพันที่เคร่งครัด อาจให้นักเรียนคัดลอกกฎของห้องลงในกระดาษ พร้อมกับระบุว่าตนตระหนักและมีความเข้าใจกฎนั้น ๆ อย่างไร แล้วส่งให้ครูพิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นส่งให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไข แล้วคัดลอกออกเป็น 2 ชุด ชุดที่หนึ่งให้นักเรียนเก็บไว้ ส่วนชุดที่สองเก็บไว้กับครูเพื่อให้นักเรียนตรวจสอบกันได้ ซึ่งจะทำให้กฎนั้นเป็นข้อผูกพันที่เคร่งครัดสำหรับการปฏิบัติของนักเรียน (Burden, 1995, 116)

6. การทบทวนกฎ เป็นขั้นตอนของการเตือนให้ระลึกถึงกฎของห้องเรียนและสิ่งเกี่ยวข้อง ต้องมีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ และอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี (Burden, 1995, 116)

ความหมายของกระบวนการและกระบวนการต่าง ๆ ของห้องเรียน

นักวิชาการ (Levin, 1996, 128-129; Burden, 1995,

116 และ Establishing Procedures, 2004, Online) ให้ความหมายของกระบวนการของห้องเรียนไว้ใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่าหมายถึง แนวทางที่จะทำให้แต่ละงาน กิจกรรม สิ่งที่ต้องทำหรือปฏิบัติเป็นประจำในห้องเรียน ดำเนินไปอย่างมีลำดับขั้นตอนชัดเจน เพื่อป้องกันหรือจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียนเป็นไปโดยราบรื่น กระบวนการของห้องเรียนมีหลายกระบวนการ ขึ้นอยู่กับ กิจกรรม สิ่งที่ต้องทำหรือปฏิบัติเป็นประจำในห้องเรียน เอฟเวิร์ทสัน และคณะ (2540, 19-29) กล่าวถึงกระบวนการที่สำคัญ 5 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการใช้ห้อง เกี่ยวข้องกับโต๊ะครูและ บริเวณที่เก็บของของครู โต๊ะนักเรียนและบริเวณที่เก็บของของนักเรียน ที่เก็บของส่วนรวม ที่ดีมีน้ำ อ่างล้างมือ ที่เหลาดินสอ และห้องน้ำ

2. กระบวนการ (แนวปฏิบัติ) ขณะนักเรียนนั่งทำงานที่โต๊ะเรียนและขณะครูสอนเกี่ยวข้องกับ ความสนใจหรือตั้งใจของนักเรียนขณะครูสอน การมีส่วนร่วมของนักเรียน การคุยกันระหว่างนักเรียน การขอรับความช่วยเหลือ การลุกออกจากโต๊ะ และการทำงานจนเสร็จสมบูรณ์ของนักเรียนที่โต๊ะ

3. กระบวนการเคลื่อนย้ายเข้าหรือออกจากห้องเรียน เกี่ยวข้องกับการเริ่มต้นในแต่ละวัน การออกจากห้องเรียน การกลับเข้าห้องเรียน และการสิ้นสุดของแต่ละวัน

4. กระบวนการกลุ่มย่อย เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่คาดหวังเกี่ยวกับนักเรียนขณะที่อยู่ในกลุ่มย่อยพฤติกรรมที่คาดหวังเกี่ยวกับนักเรียนขณะที่อยู่นอกกลุ่มย่อย และกลุ่มการเรียนรู้

5. กระบวนการทั่วไป เกี่ยวข้องกับการแจกอุปกรณ์หรือเอกสารการเรียน การรบกวนหรือความล่าช้า ห้องน้ำ ห้องสมุด ห้องอุปกรณ์และห้องครูใหญ่ โรงอาหาร สนามเด็กเล่น การฝึกซ้อมการหนีไฟและอันตรายอื่น ๆ และครูผู้ช่วยปฏิบัติงานตามห้องต่าง ๆ

การสอนกระบวนการ

Burden (1995, 119-121) กล่าวว่า การสอนกระบวนการของห้องเรียน มีขั้นตอนในการปฏิบัติอยู่ 7 ขั้น ดังนี้

1. การอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการของห้องเรียน
2. การให้ตัวอย่างและการสาธิตกระบวนการ ของห้องเรียน
3. การให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อวัดระดับความเข้าใจของนักเรียนในกระบวนการต่าง ๆ ของห้องเรียน หลังจากที่ได้มีการอภิปราย ยกตัวอย่าง และการสาธิตแล้ว
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับหลังจากการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนได้รับทราบถึงระดับความเข้าใจของนักเรียนในกระบวนการต่าง ๆ ของห้องเรียน
5. การสอนซ้ำ หากพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถปฏิบัติตามกระบวนการของห้องเรียนได้
6. การทบทวนกระบวนการของห้องเรียนทั้งหมดกับนักเรียนอีกครั้งเพื่อเตือนความทรงจำของนักเรียน
7. ทบทวนกระบวนการของห้องเรียน เมื่อมีการหยุดเรียนเป็นเวลานาน เช่น ช่วงปิดภาคเรียน ช่วงวันหยุดที่ติดต่อกันนาน เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามกระบวนการต่าง ๆ ของห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การสอนกฎเชิงรุกและกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพสามารถช่วยป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในห้องเรียน และช่วยจัดการบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์

ระเบียบวินัยในห้องเรียน และพฤติกรรมความมีระเบียบวินัย

ระเบียบวินัยในห้องเรียน หมายถึง สิ่งที่ได้กำหนดขึ้นในห้องเรียน โดยมุ่งให้นักเรียนควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในห้องเรียนด้วยความสงบสุข ทำให้ครูสามารถดำเนินบทบาทเรียนได้โดยปราศจากสิ่งรบกวน อันเป็นคุณสมบัติ

ที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน (ศราวุธ วงศ์ทอง, 2536, 19 และ Dunhill, 1964, 1)

จากการวิเคราะห์งาน กิจกรรม สิ่งที่นักเรียนต้องทำ หรือที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำในห้องเรียน สามารถกำหนดขอบเขตของพฤติกรรม และพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนได้ ดังนี้

พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนในการเตรียมความพร้อม ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนในการเริ่มต้นแต่ละวัน
2. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนในการแจกอุปกรณ์หรือเอกสารการเรียน
3. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนก่อนเริ่มต้นบทเรียน

พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนในการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะครูกำลังสอน
2. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนเมื่อครูถูกรบกวนขณะที่กำลังสอน

พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนในการทำงาน ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะนั่งทำงานรายบุคคล
2. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะอยู่ในกลุ่มย่อย
3. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนขณะอยู่นอกกลุ่มย่อย
4. พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนเมื่อการทำงานของนักเรียนเสร็จสมบูรณ์

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่าบรรยากาศในห้องเรียนทั้งบรรยากาศทางกายภาพและบรรยากาศทางจิตวิทยา ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครูได้แก่การฟังอย่างเอาการเอางาน การพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

ของตน และการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู รวมทั้งการจัดการห้องเรียนด้านกฎและกระบวนการ เป็นตัวแปรที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาได้

วิธีวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูประจำชั้น และปฏิบัติการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากประชากรด้วยความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ($\alpha = 0.05$) ตามสูตรของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 305 คน จังหวัดสงขลา จำนวน 327 คน และจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 348 คน รวม 980 คน ได้มาโดยใช้วิธี การสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 7 ช่วงคะแนน จำนวน 197 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ตอน ผ่านกระบวนการสร้างโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาคุณภาพ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตั้งแต่ .845-.983

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดปัตตานี จังหวัด สงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดดังกล่าว ช่วยในการนำส่งและรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ แบบสอบถามคืนมาจำนวน 980 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficients) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation coefficients) และค้นหาตัวพยากรณ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ด้วยวิธี Stepwise เพื่อพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวพยากรณ์ทุกตัว ได้แก่ การจัดบรรยากาศทางกายภาพ (X₁) การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา (X₂) การฟังอย่างเอาใจเองาน (X₃) การพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน (X₄) การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู (X₅) การจัดการห้องเรียนด้านกฎ (X₆) และการจัดการห้องเรียนด้านกระบวนการ (X₇) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวพยากรณ์ดังกล่าวเกือบทุกตัวมีความสัมพันธ์ กับตัวแปรเกณฑ์คือ พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู (X₅) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ดังตาราง 1

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

พหุคูณและสร้างสมการถดถอยพหุคูณ

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณด้วยวิธี Enter โดยใช้ตัวแปรทำนาย (predictor variables) ทั้ง 7 ตัว ปรากฏว่า การจัดบรรยากาศทางกายภาพ (X₁) การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา (X₂) การฟังอย่างเอาใจเองาน (X₃) การพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน (X₄) การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู (X₅) การจัดการห้องเรียนด้านกฎ (X₆) และการจัดการห้องเรียนด้านกระบวนการ (X₇) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .557 และตัวแปรทำนาย มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ที่ได้ปรับแล้ว (R²_{adj}) เท่ากับ .305 คิดเป็น ร้อยละ 30.5

การค้นหาตัวพยากรณ์ โดยการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Stepwise ปรากฏว่า มีตัวแปรทำนายเพียง 5 ตัว ได้แก่ การจัดบรรยากาศทางกายภาพ (X₁) การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา (X₂) การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู (X₅) การจัดการห้องเรียนด้านกฎ (X₆) และการจัดการห้องเรียนด้านกระบวนการ (X₇) ที่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรม ความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .553 มีค่า ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการ

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ภายในตัวพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	Y
X ₁		.685**	.534**	.409**	.305**	.487**	.525**	.421**
X ₂			.582**	.465**	.290**	.467**	.524**	.529**
X ₃				.531**	.400**	.559**	.602**	.284**
X ₄					.318**	.424**	.432**	.276**
X ₅						.327**	.378**	.067*
X ₆							.717**	.227**
X ₇								.322**

*P < .05 **P < .01

พยากรณ์ (S.E._{est}) เท่ากับ 22.48824 และตัวพยากรณ์ มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ที่ได้ปรับแล้ว (R^2_{adj}) เท่ากับ .303 คิดเป็นร้อยละ 30.3 ดังตาราง 2

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรทำนาย ทั้ง 5 ตัว มีค่าต่ำกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรทำนายทั้ง 7 ตัว เพียง 0.004 และมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ที่ได้ปรับแล้ว (R^2_{adj}) ต่ำกว่าเพียง ร้อยละ 0.2

ผลจากการวิเคราะห์จึงสามารถสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา โดยใช้ตัวพยากรณ์จาก การจัดบรรยากาศทางกายภาพ (X_1) การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา (X_2) การสื่อสารโดยไม่ใช่คำพูดของครู (X_5) การจัดการห้องเรียนด้านกฎ (X_6) และการจัดการห้องเรียนด้านกระบวนการ (X_7) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y_V = 60.538 + .398X_1 + .686X_2 - .346X_5 - .166X_6 + .131X_7$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_V = .124Z_1 + .456Z_2 - .121Z_5 - .107Z_6 + .141Z_7$$

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญด้วยค่าที (t-test) ของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์

ตัวพยากรณ์	b	S.E. _{bj}	β	t
a	60.538	8.074		7.498***
X_1	.398	.123	.124	3.228***
X_2	.686	.057	.456	11.957***
X_5	-.346	.083	-.121	-4.154***
X_6	-.166	.061	-.107	-2.736**
X_7	.131	.038	.141	3.413***
R = .553***		$R^2_{adj} = .303$		S.E. _{est} = 22.48824

*** P < .001 ** P < .01

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า การจัดบรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งประกอบด้วย การจัดบรรยากาศทางกายภาพ และการจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา ประสิทธิภาพในการสื่อสารของครู ซึ่งประกอบด้วย การฟังอย่างเอาการเอางาน การพูดเพื่อให้ นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน และการสื่อสารโดยไม่ใช่คำพูดของครู และการจัดการห้องเรียนด้านกฎ และการจัดการห้องเรียนด้านกระบวนการ ต่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

ผลการวิจัยข้างต้นยืนยันว่า ในสถานการณ์จริง การจัดบรรยากาศทางกายภาพ การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา การฟังอย่างเอาการเอางาน การพูดเพื่อให้ นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน การสื่อสารโดยไม่ใช่คำพูดของครู การจัดการห้องเรียนด้านกฎ และการจัดการห้องเรียนด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาจริง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดบรรยากาศทางกายภาพใน

ห้องเรียนที่เหมาะสม ทำให้ครูสามารถมองเห็น ดูแล นักเรียนได้ทั่วถึงและตลอดเวลา ด้งานวิจัยของ Kounin (อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 24 – 25) ที่พบว่า ครูที่สามารถในการดูแลเรื่องระเบียบวินัยนักเรียน ต้องมีความสนใจในการดูแลห้องเรียนให้ทั่วห้องตลอดเวลา นั่นคือ ครูต้องรู้ตลอดเวลาว่ามีอะไรเกิดขึ้นในห้องเรียน และการที่ครูจะรู้ได้ว่า มีอะไรเกิดขึ้นในห้องเรียน ครูก็ต้องอยู่ในจุดที่สามารถมองเห็นนักเรียนตลอดเวลา และ Kounin (1970 อ้างถึงในเอฟเวิร์ทสัน และคณะ, 2540, 88) พบว่า การจับตามองห้องเรียนและนักเรียนทั้งหมดให้อยู่ในสายตาของครูทุกขณะเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะป้องกันเหตุการณ์และพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยที่ไม่เหมาะสมได้ตั้งแต่เริ่มต้น และควบคุมดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมให้ดำรงอยู่ต่อไปได้

การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยาในห้องเรียน มุ่งให้นักเรียนรู้สึกดี สบายใจ รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ เป็นที่ยอมรับของคนอื่นและสังคม รู้สึกว่าตนเองมีความสำเร็จ รู้สึกมั่นคงและไว้วางใจ เป็นต้น ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้ช่วยสร้างเสริมและปลูกฝังพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยได้ ด้งานวิจัยของ Thornberg, McEwin & Jones, (1982 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว้ตระกูล, 2541, 433) ที่พบว่า ครูที่ยอมรับนักเรียนอย่างแท้จริง และจริงใจต่อนักเรียนจะทำให้ นักเรียนร่วมมือรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน Ginott, (อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 57) กล่าวว่า ปัญหาระเบียบวินัยทางด้านพฤติกรรมจะลดลงหรือหมดไปในที่สุดเมื่อครูแสดงให้นักเรียนเห็นว่า ครูยอมรับและนับถือ คำพูด ความคิดของนักเรียนอย่างแท้จริง Dreikurs, (อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 33) กล่าวว่า หากนักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีค่า และเป็นส่วนหนึ่งในห้องเรียนก็จะไม่ก่อปัญหาต่างๆ

การฟังอย่างเอาการเอางานกับนักเรียนในห้องเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในห้องเรียน ดังที่ กอร์ดอน (2534) กล่าวว่าไว้ว่า การฟังอย่างเอาการเอางาน ช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนที่เห็นว่าครูรับฟังตนก็จะเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีค่า

มีความสำคัญ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อครูที่รับฟังตน และช่วยให้ปัญหาเรื่องระเบียบวินัยในห้องเรียนลดลง เพราะนักเรียนที่รักและเคารพครู จะไม่ทำตัวให้ครูเดือดร้อน

การพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน โดยการใช้การสื่อสารที่บอกความรู้สึก ของครู ทำให้นักเรียนจัดการกับพฤติกรรมของตนเอง แทนที่ครูจะตำหนิหรือออกคำสั่งลงโทษหรือวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับลักษณะนิสัยส่วนตัวของนักเรียน นั่นคือ ครูบอกหรืออธิบายให้นักเรียนฟังว่า เหตุใดครูจึงโกรธหรือไม่พอใจ เพื่อให้นักเรียนหาทางปรับพฤติกรรมของตนเองให้ถูกต้อง (Gordon, 1974 อ้างถึงใน พรณิ ช. เจนจิต, 2545, 328) ซึ่งมีประโยชน์คือ ช่วยให้นักเรียนเต็มใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ขัดต่อระเบียบวินัย เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่นักเรียน เพราะเป็นการสื่อสารที่ไม่กล่าวโทษ ดุด่า หรือวิจารณ์ ทั้งยังช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียน ส่งผลให้ห้องเรียนมีสภาพเหมาะแก่การเรียนรู้มากขึ้น

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนในบางครั้งสามารถแก้ไขได้โดยการใช้ภาษาท่าทาง โดยการแสดงออกทางกายของครูในการแก้ปัญหา เช่น การเดินเข้าไปใกล้ การใช้สายตา การแสดงสีหน้าท่าทางของครู ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Redl และ Wattenberg (อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 12) ที่สรุปได้ว่า เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูสามารถแก้ไขได้โดยส่งสัญญาณให้ทราบ ว่า ครูเห็นเหตุการณ์ ที่กำลังเกิดขึ้นและไม่ยอมรับพฤติกรรมนั้น หากนักเรียนยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรม ครูต้องเดินเข้าไปใกล้นักเรียนเพื่อให้รู้ว่า ครูตระหนักในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน และต้องการให้ปรับปรุงพฤติกรรมนั้น หรืออาจจะสัมผัสตัวนักเรียนเบา ๆ เพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียน การกระทำ เช่นนี้ของครู เปิดโอกาสให้นักเรียนควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้

กฎของห้องเรียนที่เหมาะสม และการกวดขันให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎนั้นอย่างเคร่งครัดจะส่งผลให้นักเรียนมีระเบียบวินัย กฎของห้องเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่ง

ของการจัดการห้องเรียนที่ดีและมีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวของเอฟเวิร์ทสัน และคณะ (2540, 13) ที่กล่าวไว้ว่า “กฎมีความจำเป็นที่จะใช้ในการจัดการห้องเรียนอย่าง ชาติมิได้” เพราะกฎของห้องเรียนนั้น เป็นความคาดหวังในพฤติกรรมของนักเรียนที่กำหนดขึ้นในห้องเรียน เพื่อใช้ป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และช่วยจัดการบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Burden, 1995, 107-108; Levin, 1996, 130; เอฟเวิร์ทสัน และคณะ, 2540, 13 และอุทุมพร พรายอินทร์, 2542, 55)

กระบวนการของห้องเรียนและการที่ครูสื่อสารกระบวนการนั้นให้นักเรียนได้ทราบ รวมทั้งกดดันให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด จะส่งผลให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในห้องเรียน กระบวนการของห้องเรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการห้องเรียนที่ดีและมีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวของเอฟเวิร์ทสัน และคณะ (2540, 13) ที่กล่าวว่า “กระบวนการของห้องเรียนมีความจำเป็นที่จะใช้ในการจัดการห้องเรียนอย่างชาติมิได้” เพราะเป็นแนวทางที่จะทำให้แต่ละงาน กิจกรรม สิ่งที่ต้องทำหรือปฏิบัติเป็นประจำภายในห้องเรียน ดำเนินไปอย่างมีลำดับขั้นตอนชัดเจน เพื่อป้องกันหรือจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียนเป็นไปโดยราบรื่น (Levin, 1996, 128-129; Burden, 1995, 116 และ Establishing Procedures, 2004, Online)

2. ผลการวิจัย พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างการจัดบรรยากาศทางกายภาพ การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา การพึงอย่างเอาการเอางาน การพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู การจัดการห้องเรียนด้านกฎ และการจัดการห้องเรียนด้านกระบวนการกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณเท่ากับ .557 และตัวพยากรณ์มีประสิทธิภาพที่ได้ปรับแล้วเท่ากับ .305 คิดเป็นร้อยละ 30.5

ผลการวิจัยข้างต้นแสดงว่า ตัวแปรทำนายดังกล่าว มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30.5 ซึ่งถือว่ายังไม่สูงนัก แสดงว่า ยังมีตัวแปรอื่น ๆ อีก ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัย เช่น การใช้กระบวนการกลุ่มในการควบคุม พฤติกรรมนักเรียน (Redl & Wattenberg, อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 3-4) การเสริมแรงอย่างเป็นระบบ (Skinner, อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 59-61) การดำเนินบทเรียนอย่างมีลำดับขั้นตอน กระชับจับใจ (Kounin, อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 24) การสร้างการมีส่วนร่วมในบทเรียนของนักเรียน (Kounin, อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 24) การสอนให้นักเรียนรู้จักตัดสินใจ โดยใช้สถานการณ์จริงและให้นักเรียนได้รับผลจากการตัดสินใจนั้น (Coloroso, อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 211) รวมทั้งการที่ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงพฤติกรรมและการปฏิบัติที่เหมาะสมแก่นักเรียน (Canter, อ้างถึงใน ชาร์ล และคณะ, 2543, 72) เป็นต้น

3. ผลการวิจัย พบว่า การจัดบรรยากาศทางกายภาพ การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู การจัดการห้องเรียนด้านกฎ และการจัดการห้องเรียนด้านกระบวนการ สามารถพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาได้โดยตัวพยากรณ์มี ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ที่ได้ปรับแล้ว (R^2_{adj}) เท่ากับ .303 คิดเป็นร้อยละ 30.3 ซึ่งค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ที่ได้ปรับแล้ว (R^2_{adj}) ต่ำกว่าการใช้ตัวแปรทำนายทั้ง 7 ตัว เพียงร้อยละ 0.2

ผลการวิจัยข้างต้นยืนยันว่า ในสถานการณ์จริง ตัวแปรทำนายทั้ง 5 ตัว สามารถพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาได้ เพราะตัวแปรเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการห้องเรียนที่ดีและมีประสิทธิภาพ

ส่วนการพึงอย่างเอาการเอางาน และการพูดเพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน ซึ่งไม่

สามารถพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยใน
ห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาได้ อาจเป็น เพราะ
ตัวแปรทำนาย คือ การฟังอย่างเอาการเอางาน และการพูด
เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของ
ตนเองมีความสัมพันธ์กันเองสูงกับตัวแปรทำนายอื่นๆ
(multicollinearity) คือ การฟังอย่างเอาการเอางาน
มีความสัมพันธ์กับการจัดบรรยากาศทางกายภาพ (.534)
มีความสัมพันธ์กับการจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา (.582)
มีความสัมพันธ์กับการพูดเพื่อให้ นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรม
ที่ไม่เหมาะสมของตนเอง (.531) มีความสัมพันธ์กับการ
สื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู (.400) มีความสัมพันธ์กับ
การจัดการห้องเรียนด้านกฎ (.559) และมีความสัมพันธ์
กับการจัดการห้องเรียนด้านกระบวนการ (.602) ส่วนการ
พูดเพื่อให้ นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง
นั้น มีความสัมพันธ์กับการจัดบรรยากาศทางกายภาพ
(.409) มีความสัมพันธ์กับการจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา
(.465) มีความสัมพันธ์กับการฟังอย่างเอาการเอางาน
(.531) มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด
ของครู (.318) มีความสัมพันธ์กับการจัดการห้องเรียน
ด้านกฎ (.424) และมีความสัมพันธ์กับการจัดการห้องเรียน
ด้านกระบวนการ (.432) ดังนั้น เมื่อตัวแปรทำนายต่างๆมี
ความสัมพันธ์กันเองแล้ว ก็จะทำให้รายละเอียดที่คล้าย
คลึงกันต่อตัวแปรตามจึงเป็นการยากที่จะแยกอิทธิพล
ของตัวแปรทำนายแต่ละตัว (กัลยา วานิชย์ บัญชา, 2546,
398) ในเชิงทฤษฎี ตัวแปรทำนาย ทั้ง 7 ตัว ได้แก่ การ
จัดบรรยากาศทางกายภาพ การจัดบรรยากาศทาง
จิตวิทยา การฟังอย่างเอาการเอางาน การพูดเพื่อให้
นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง การสื่อสารโดย
ไม่ใช้คำพูดของครู การจัดการห้องเรียนด้านกฎ และการ
จัดการห้องเรียนด้านกระบวนการ เป็นส่วนหนึ่งของการ
จัดการห้องเรียนที่ดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับ
พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน
ประถม ศึกษาผู้วิจัยจึงได้เลือกตัวแปรเหล่านี้มาศึกษาใน
การวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดบรรยากาศทาง
กายภาพ การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา การฟังอย่าง
เอาการเอางาน การพูดเพื่อให้ นักเรียนรู้ถึง พฤติกรรมที่
ไม่เหมาะสมของตนเอง การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูดของครู
การจัดการห้องเรียนด้านกฎ และการจัดการห้องเรียนด้าน
กระบวนการ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความมี
ระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยมีค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณระหว่างตัวแปรทำนาย
ทั้ง 7 ตัวกับพฤติกรรม ความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของ
นักเรียนประถม ศึกษา เท่ากับ .557 และมีประสิทธิภาพใน
การพยากรณ์ ที่ได้ปรับแล้วเท่ากับ .305 คิดเป็นร้อยละ 30.5
สำหรับผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อหา
ตัวพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียน
ของนักเรียนประถมศึกษา พบว่า การจัดบรรยากาศทาง
กายภาพ การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา การพูดเพื่อให้
นักเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง การสื่อสาร
โดยไม่ใช้คำพูดของครู การจัดการห้องเรียนด้านกฎ และ
การจัดการห้องเรียนด้านกระบวนการ สามารถพยากรณ์
พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน
ประถมศึกษาได้ ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาพฤติกรรมความ
มีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา
เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา
ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการจัดบรรยากาศทาง
จิตวิทยาในห้องเรียนโดยพยายามมุ่งส่งเสริมให้นักเรียน
มีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนการสอน รู้สึกสบายใจ อบอุ่น
และเป็นกันเอง รวมทั้งจัดบรรยากาศทางกายภาพ ใช้การ
สื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด ใช้กฎและกระบวนการให้มี
ประสิทธิภาพ การพัฒนาหลักสูตรของสถาบันการผลิต
ครู การฝึกอบรมครูประจำการของกระทรวงศึกษาธิการ
การกำหนดนโยบายการพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียน
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งการกำหนด

นโยบายและแนวทางการสร้างระเบียบวินัยนักเรียนของ
ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ควรให้ความสำคัญกับ
การจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา การจัดบรรยากาศทาง
กายภาพ การใช้การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด การใช้กฎและ
กระบวนการในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผล
ให้ห้องเรียนมีระเบียบวินัย นักเรียนมีระเบียบวินัย
ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยที่มุ่งศึกษาตัวแปรอื่นที่อาจจะ
ส่งผลต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียน
ของนักเรียนประถมศึกษา นอกเหนือจากตัวแปรที่ใช้ใน
การวิจัยครั้งนี้ เช่น การใช้กระบวนการกลุ่มในการควบคุม
พฤติกรรมนักเรียน การเสริมแรงอย่างเป็นระบบ การดำเนิน
บทเรียนอย่างมีลำดับขั้นตอน กระชับจับใจ เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยที่มุ่งศึกษาเชิงทดลองระยะยาว
โดยการสร้างชุดฝึกอบรมครูประจำการและผู้บริหาร
โรงเรียนทั้งโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ส่งผลต่อ
พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน
ประถมศึกษา โดยทำการฝึกอบรมครูประจำการ ตามชุด
ฝึกดังกล่าว และกำหนดแผนการนำความรู้ที่ได้จาก
การอบรมไปใช้ มีการติดตามให้ความช่วยเหลือ ขณะ
ดำเนินการตามแผนแล้วเปรียบเทียบพฤติกรรมความมี
ระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา กับ
โรงเรียนที่ครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน ไม่ได้ผ่าน
การฝึกอบรมตามชุดฝึกดังกล่าวนี้

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การใช้ SPSS for Windows
ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
กอร์ดอน, ทอมัส. (2534). เสริมประสิทธิภาพครู. แปลจาก
T.E.T : Teacher Effectiveness Training.
โดยอาร์ สัททนต์. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
จรรยาพร ธรณินทร์. (2547). ปัญหาเยาวชนไทยและ การ
ให้เยาวชนมีส่วนร่วมจัดระเบียบสังคม

(ออนไลน์). มีที่: www.moe.go.th/main2/article/article_jarauwporn/jar01.ppt. สืบค้นเมื่อ: 20
สิงหาคม 2547.

จำเนียร ศิลปวานิช. (2538). หลักและวิธีการสอน.
นนทบุรี: เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.

ชาร์ล, ซี.เอ็ม. และคณะ. (2543). การสร้างระเบียบวินัย
ในห้องเรียน. แปลจาก **Building Classroom
Discipline 06/E**. โดยอนันต์ ทิพย์รัตน์. ปัดธานี:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตีจูลีโอ, รอเบิร์ต. (2545). ห้องเรียนสร้างสรรค์. แปลจาก
**Positive Classroom Management : A
Step-by-Step Guide to Successfully
Running the Show without Destroying
Student Dignity**. โดย เฟียงใจ ผลโภค.
กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

ดวงแข ณ สงขลา. (2534). การเปรียบเทียบผลของการ
ใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญา
เงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
อนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา. ปรินญา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา)

พรรณี ช.เจนจิต. (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน.
กรุงเทพฯ: เสริมสิน พร็เพรส ซิสเท็ม.

พล แสงสว่าง. (2540). การพัฒนาวินัยในตนเอง หลักการ
สอนและแนวปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1).
ปัดธานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2539). วินัยเรื่องใหญ่ กว่า
ที่คิด. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

ลอว์เรนซ์, เดนิส. (2545). เสริมสร้างการรู้ค่าตนในห้อง
เรียน. แปลจาก **Enhancing Self-Esteem
in the Classroom**. โดย นักแปลเครือข่ายกรม
วิชาการ. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

วิชาการ, กรม. (2528). เอกสารเสริมความรู้สำหรับครู

- กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยจริยศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
_____. (2541). คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เห็นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- ศราวุธ วงศ์ทอง. (2536). การเปรียบเทียบผลของการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและการชี้แนะ ที่มีต่อวินัยในห้องเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตระการพิชผล อำเภอตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา)
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2534). หลักการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **คุณธรรมที่พึงประสงค์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน** (ออนไลน์). มีที่: www.once.go.th/ สืบค้นเมื่อ: 20 สิงหาคม 2547.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2540). การพัฒนาวินัยในตนเอง หลักการสอนและแนวปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1). บัดดาเน: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2537). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง.
- _____. (2546). หลักการสอน(ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง.
- เอฟเวิร์ทสัน, คาร์โรลีน และคณะ. (2540). การจัดการห้องเรียนสำหรับครูประถม. แปลจาก **Classroom Management for Elementary Teachers**. โดย อนันต์ ทิพย์รัตน์. บัดดาเน: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุทุมพร พรายอินทร์. (2542). การศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)
- Burden, Paul R. (1995). **Classroom Management and Discipline : Methods to Facilitate Cooperation and Instruction**. New York: Longman.
- Dunhill, James. (1964). **Discipline in the Classroom**. London: University of London Press.
- Establishing Procedures** (Online). Available: http://www.education-world.com/a_lesson/lesson274.shtml. Accessed: 2004, June 30.
- Levin, James. (1996). **Principles of Classroom Management: A Professional Decision-Making Model**. U.S.A.: A Simon & Schuster Company.

